

Uredništvo in uprava: Ljubljana, poštni predal 290.

Dopisi morajo biti frankirani in podpisani ter opremljeni s štampiljko dotične organizacije.

Rokopisi se ne vračajo.

Ček, račun 13.562

DELAVEC

STROKOVNI ČASOPIS.

Izhaja 10. in 25. dne v mesecu.

Stane posamezna številka Din 2.—, mesečno Din 4.—, celoletno Din 48.—, Za članstvo izvod Din 1.—.

Oglasi po ceniku.

Telefon šte. 3478.

Kako zmanjšati brezposelnost. — Borze dela naj upravljajo organizirani delavci.

Aparat in način poslovanja Borze dela je postal tako neokreten, da Borze dela ne odgovarjajo več svojemu namenu. Strok. komisija je že večkrat povedala svoje mnenje in tudi predložila predlog, kako se naj poslovanje Borze dela reorganizira in vodi. Dosegli smo vsaj to, da je ministrstvo za socialno politiko osvojilo zahtevo mednarodnega urada dela pri Društvu narodov in sklicalo za 15. januar t. l. konferenco (anketo) s sledečim dnevnim redom:

1. Nezaposlenost delavcev v naši državi.
2. Zaposlitev delavcev v naši državi.
3. Organizacija Borze dela v zvezi s posredovanjem dela.

Na tej konferenci se bo moralo proučiti obseg brezposelnosti v naši državi, višino sredstev Borze dela za podporo brezposelnim, stvarne podpore, ki jih borze dela dajejo brezposelnim v vseh oblikah, količino vsote, ki bi jo morala imeti Borza dela za pokritje stvarnih potreb, možnost povečanja sredstev Borze dela, in to, koliko bodo dale: država, banovina in občine.

Posebno pa bo ta konferenca morala proučiti, kakšno je bilo posredovanje dosedaj in v kakšnem razmerju stoji s stvarno brezposelnostjo. Potem izvajanje obveznosti delodajalcev glede prijave odpustov

in izvajanje obveze nabave delavcev preko Borze dela, sodelovanje med javnimi in profesionalnimi borzami dela ter potrebne kvalifikacije uradnikov Javnih borz dela za opravljanje svojega posla. Tu ne sme igrati posebne vloge šolska kvalifikacija, nego strokovna sposobnost. Uradniki Borze dela ne smejo biti birokrati in sedeti na birokratskih principih, nego morajo vedeti, da imajo opraviti z brezposelnimi, t. j. biti elastični in gledati na ljudi kot na živa bitja in ne kot na akt.

Avtonomija Borze dela mora biti na tej konferenci sklenjena stvar. V odborih morajo biti zastopani delavci polnoštevilno, poslovanje in inicijativa ter vse se mora gibati elastično v duhu časa in potreb. Ker če ostane tako, kakor je sedaj, delavstvo takih Borz dela ne potrebuje.

Strokovna komisija je na svojih sejah o vsem tem razpravljala in sklenila, da v slučaju, če se ne reorganizira Borza dela po predlogih, ki so jih podale Delavske zbornice in Ujedinjeni Sindikalni Savez Jugoslavije kot vrhovna instanca strokovno organiziranega delavstva v Jugoslaviji, tedaj strokovne organizacije ne nameravajo več sodelovati v teh ustanovah, ker nočejo biti dekle kapitalistov.

1925 več kot 2 in pol milijona delavcev zaposlenih, produkcija se je dvignila do leta 1929 okoli 30 odstotkov; v industrijah za porabne predmete je pa bilo zaposlenih okoli 600.000 delavcev, in v teh obratih se je povečala produkcija za okroglo 24 odstotkov. Za celotno industrijo se torej lahko izračuna, da je produktivnost delovne sile porasla povprečno vsako leto za 5 odstotkov.

Tudi po ameriški statistiki je povprečno narasla produktivnost dela v Zedinjenih državah v letih 1920 do 1929 vsako leto za 5 odstotkov.

Ta raziskavanja kažejo, da povzroča racionalizacija, da

kljub dviganju produkcije število zaposlenih delavcev vedno pada.

Iz tega nastaja potreba, da pri presojanju današnje splošne nezaposlenosti razločujemo dve stvari: **konjunkturalno nezaposlenost**, katere je predvsem kriva nezadostna prodaja blaga, in se zaradi tega produkcija omejuje z nasilnimi pomočmi, to je, z odpušcanjem delavstva v množicah, ter strukturelno nezaposlenost, ki dobiva vedno več pomena. **Strukturelna ali kakor pravijo Amerikanci »tehnološka« nezaposlenost delavcev** obstoja v tem, da se ob enaki produkciji zaradi večje izrabe strojev polagoma izloča vedno več ljudi iz produkcijskega procesa. Jasno mora biti vsakomur, da se mora strukturelna nezaposlenost pobijati načelno z drugimi pomočmi, kakor konjunkturalna nezaposlenost, ki je nastala zaradi krize. Da bo mogoče nezaposlene zopet uvrstiti v

produkcijski proces, je predvsem potrebno velikopotezno poiskati priliko za delo z javnimi deli, da se najhujša kriza prebde. Toda tudi tedaj, če bi se posrečilo s pričetjem velikih javnih del doseči, da se začne gospodarsko kolo vrteti v redu, in celo, če bi se posrečilo uveljaviti produkcijsko udejstvovanje, kakršno je bilo pred izbruhom vojne, bi vendar še ne odpravili nedostatka, ker bi one nezaposlene, ki so ostali na cesti zaradi napredka racionalizacije, ne mogli še uvrstiti v produkcijski proces. Najzanesljivejši pomoček za pobijanje te strukturelne nezaposlenosti je **skrajšanje delovnega časa**, kar mora predvsem zahtevati delavski razred po vseh državah in mednarodno potom mednarodne strokovne internacionale. Strokovna internacionala je zahtevala zaenkrat 40-urni delovni teden, ki bi zaenkrat vsaj nekoliko zalegel. Sistematično skrajšanje delovnega časa postaja nujna potreba, ker tehnični in gospodarski razvoj zadnjih let po zmagi trenutne krize ne bo počival, ampak bo nadalje napredoval in s svojo strukturelno preosnovo vsega gospodarstva ustvarjal vedno večjo nezaposlenost.

V današnji krizi mora delavski razred napeti vse sile, da se zasnuejo zaenkrat velikopotezne akcije za prilike dela v omiljenju silne bede nezaposlenih in pa da se obenem sistematično skrajšuje delovni čas, da se čimvečji odstotek morda že več let nezaposlenih delavcev in nameščencev zopet uvrsti v produkcijski proces, to je, zaposli.

Gospodarska kriza in nezaposlenost.

Skrajšanje delovnega časa edinosredstvo proti krizi in nezaposlenosti.

Težka kriza, ki je nastala zadnja leta v svetovnem gospodarstvu, v zadnjih mesecih ne obeta, da kmalu mine. Razni ukrepi le kažejo, da bomo to zimo in proti spomladi dosegli

rekordno število nezaposlenih.

Nalaino oživiljenje gospodarstva v poletnih mesecih je bilo sicer pripisovati sezoni, a je takoj nato kreditna kriza, ki se je razvila v svetovno krizo, uničila vse znake izboljšanja gospodarskega položaja v kali. Razveljavljenje angleške zlate valute, ki so ga izvedle tudi druge države, in pa angleška varnostna carinska politika je prineslo v mednarodni zamenjavi blaga nove težkoče. Tudi poostreitev politične situacije je v mnogih nacionalnih državah pripomogla temu, da se je poslabšal tudi domači trg zaradi kratkovidne in neodgovorne politike neobzirnega zniževanja mezd.

V takih razmerah je po cenitvi mednarodnega urada dela mogoče, da bo v tej zimi prizadetih po nezaposelnosti direktno ali indirektno okoli **70 milijonov ljudi**. Toliko ljudi, najbrže pa še več, bo izročeni v veliki meri zaradi krive politike najhujši bedi. Menimo, da L. Jouhaux, voditelj francoske strokovne zveze, ne sodi preoptimistično, če je na seji upravnega odbora mednarodnega urada dela oktobra meseca rekel, da bo to zimo 70 milijonov ljudi pahnenih v proletarsko bedo nezaposlenosti!

Seveda ni mogoče točno ugotoviti števila mednarodne nezaposlenosti; ugotovljeni statistični podatki pa jasno kažejo, da armada nezaposlenih narašča, ki pa se ne da utemeljevati samo z nazadovanjem konjunkturalne produkcije in prometa. Indeks svetovne produkcije, ki ga je ugotovil tozadevni nemški

urad na podlagi podatkov o produkciji Severne Amerike, Nemčije, Francije, Velike Britanije, Rusije, Japonske, Kanade, Švedske, Poljske in Avstrije, to je, za 77 odstotkov celotne produkcije sveta, kaže, če vzamemo leto 1928 s 100, da je znašala svetovna produkcija 108 v letu 1929 in 94 v letu 1930 ter 80,8 odstotkov jeseni leta 1931. Torej je produkcija padla za 10 do 12 odstotkov, še nižje kakor je bila 1925.

Kako je v primeri s temi podatki z nezaposlenostjo?

Industrijska rezervna armada je torej mnogo bolj narasla, kakor bi bila morala narasti z ozirom na padec produkcije. Uganka je hitro razrešena, če upoštevamo racionalizacijo in si ogledamo številke, ki po kažejo izpremembe

v produktivnosti človeške delovne sile.

Tudi v ta namen je težko dobiti potrebni številčni material. Moramo pač biti zadovoljni s številkami tipično visoko kapitalistične Nemčije, ki nam lahko služijo kot primer.

V napredovanju večje produkcije v različnih industrijah na osebo, če vzamemo za leto 1925 število 100, se nam pokaže v Nemčiji naslednji rezultat: V rudarstvu (premog) so producirali 1929 132,5 odstotkov, rjavi premog 139, kalij 137, železna veleindustrija povprečno 138, plavži 175, jeklarne 150, valjarne 125, strojna industrija okoli 120, električna industrija okoli 130, avtomobilska industrija skoro 200, cementna industrija 151, tekstilna in oblačilna industrija povprečno 125 do 130, zrcalna stekla 250, živilska in sorodna industrija (sladkor, margarina, cigarete) 135 do 150 odstotkov.

Po poizvedbah je bilo v industrijah za produkcijska sredstva leta

Pravice do porodniških podpor.

V **Službenih Novinah** z dne 6. decembra 1931, št. 285 A, je izšel zakon, ki nanovo ureja pravice do porodniških podpor za zavarovane člane in njihove sorce.

Najvažnejša določila tega zakona so: Za porode, ki so se izvršili 5. decembra 1931 in preje, veljajo neizpremenjena določila § 49. zakona o zav. delavcev z dne 14. 5. 1922. Za porode od 6. 12. 1931 in pozneje, pa veljajo izključno samo določila novega zakona.

Novi zakon določa dve vrsti podpor: a) podpore samo v naravi; b) v naravi in v denarju. Za prve podpore je predpisano 6 mesečno članstvo v zadnjem letu pred porodom, ali neprekinjeno trimesečno članstvo neposredno pred porodom. Kdor ne doseže tega članstva, nima pravice do nobenih dajatev.

Za drugo vrsto podpor je potrebno pred porodom ali 10 mesečno članstvo v

zadnjem letu, ali 18 mesečno članstvo v zadnjih dveh letih pred porodom.

Trajanje porodniških podpor v denarju je skrajšano od 2 mesecev na 6 tednov pred in po porodu, podpora za dojenje pa od 20 na 12 tednov.

Podpora za dečjo opremo je določena pavšalno v enkratnem znesku Din 150.— in ne po mezdni razredih kot doslej, dočim je podpora za dojenje zvišana od 3 na 4 dinarje dnevno.

Družinski krog je omejen le na ženo zavarovanca, dočim zakonski, nezakonski ali adoptirani otroci, vnuki, mati in sestre zavarovanca nimajo pravice do nobenih podpor ob porodu. Žena umrlega člana dobi dajatev, če rodi v 5 mesecih po smrti moža, če si je on pridobil zakonito pravico. Žena zavarovanca ima pravico do podpor le takrat, če je bil mož zavarovan v zadnjem letu pred porodom žene 10 mesecev, ali v zadnjih dveh letih vsaj 18 mesecev.

Plenum medstrokovnega odbora v Mariboru

Minulo nedeljo se je vršil napovedani plenum, katerega so se po svojih odbornikih udeležile vse priključene strokovne organizacije, lepo število obratnih zaupnikov in drugih članov.

Plenumu je predsedoval s. Dvoršak, poročilo o delovanju medstrokovnega odbora pa je podal s. Petejan, iz katerega je bilo razvidno, da je odbor sledil in zavzel svoje stališče napram vsem problemom, ki so se tikali delavskih interesov.

Tajniško in blagajniško poročilo je podal s. Čeh. Iz prvega je razvidno, da je medstrokovni odbor obdržal 17 sej, 3 pletume, 2 članska sestanka in 1 velik javni shod v Kazini. Udeležil se je tudi javnega protidraginskega shoda, ki se je vršil v dvorani pivovarne »Union«. Iz blagajniškega poročila je razvidno, da medstrokovni odbor ni imel nikakršnih rednih dohodkov in je tekoče izdatke kril iz prejšnje gotovine.

Po kratki debati je bilo poročilo medstrokovnega odbora soglasno sprejeto in proti delu in akcijam ni bilo najmanjšega pomisleka ali kritike.

Pri 3. točki, »Položaj delavstva«, je poročal s. Petejan, ki je podal izčrpano poročilo o sedanjem položaju, v katerem se nahajajo delavci in nameščenci, kakor tudi o bodočih nalogah strokovnih organizacij. Njegovo poročilo je bilo podprto s številčnimi podatki glede plač, cen živilskih potrebščin itd.

O tej točki se je vršila obširna debata,

v katero so posegli ss. Mikec, Knez, Pelikan, Ošlak, Zagernik in drugi.

Izvajanja prvega debatanta se niso tikala niti dela medstrokovnega odbora niti referata, pač pa bi spadala na oblastni kongres Strokovne komisije, ker je v takšnih vprašanjih le ta kompetenten.

Smernice za bodoče akcije, iznešene po referentu, so bile vzete na znanje.

Pri raznoterostih je s. Čeh poročal o volitvah obratnih zaupnikov in o pomenu istih. S. Petejan je poročal o potrebi izobraževalnega dela, a s. Dvoršak o potrebi delavskega tiska.

V novi odbor so bili izvoljeni sledeči sodrugi:

Petejan Josip, Dvoršak Ivan, Bibič Martin, Zagernik Ivan, Bele Ivan, Angleitner Hubert in Kopic I.

Za namestnike so bili izvoljeni sledeči sodrugi:

Vogrin Franc, Knez I.
Kontrola:
Ternovšek Ivan, Gašparič, Zmazek Franc.

Nabirajte že sedaj člane za Cankarjevo družbo, da v jeseni zopet knjige ne bodo zmanjkale, kakor so lani! 20 Din ni tak znesek, da bi se ne mogel plačati že sedaj!

STROKOVNI VESTNIK.

KOVINARJI.

Oblastna konferenca S. M. R. J. za Dravsko banovino se je vršila v dneih 19. in 20. decembra 1931 na Jesenicah. Delegati, ki so dospeli iz ostalih podružnic, so jeseniški kovinarji dočakali z godbo na kolodvoru. V imenu Jeseničanov je pozdravil dospele delegate s. Toman, nakar se je za prisrčni sprejem zahvalil s. Bešter. Po pozdravih so se napotili delegati z godbo na čelu v Delavski dom na Savi, kjer se je ob 4. uri popoldne pričela konferenca. Verificiranih mandatov je bilo 20, ki so zastopali 2435 članov. Delegata iz ljubljanske podružnice sta imela zamudo.

Drugi dan dopoldne se je vršilo v dvorani Kino-Radio sijajno zborovanje jeseniških kovinarjev. Udeležba je bila nad 1500. Zborovanje so pozdravili za Centralo S. M. R. J. s. Kunčič Adolf, za Strokovno komisijo s. Vrankar Vinko, za Delavsko zbornico s. J. Kopač, za »Svobodo« in »Can-karjevo družbo« s. Kristan Cvetko, v imenu zunanjih delegatov je pozdravil zborovanje s. Verbič Adolf. Nato je k točki 4. dnevnega reda »Tarifna politika Saveza z ozirom na vedno naraščajočo brezposelnost« podal referat s. Vrankar ter predložil zborovanju sledečo resolucijo:

Resolucija, sestavljena na konferenci Saveza Metalških Radnika Jugoslavije, dne 19. in 20. decembra 1931 na Jesenicah, po 4. točki dnevnega reda: »Tarifna politika Saveza z ozirom na vedno bolj naraščajočo brezposelnost v kovinski industriji, po iznešenem referatu konstatira:

da so glavni vzroki krize v kovinski industriji in obrti v tem, da merodajni faktorji niso pravočasno posvetili dovolj interesa temu vprašanju, dasiravno so bili s strani Saveznih organov nešteto opozorjen, vsled česar stoji danes tisoči kovinarjev pred katastrofo, da ostanje brez dela in zaslužka.

Konferenca soglasno zahteva:

1. Da se zakonite določbe o delovnem času nujno revidirajo, tako, da se v zakonu določi delovni čas za težko železno industrijo po 6 ur na dan, a za vso ostalo kovinsko industrijo, da se uvede 40urni delovni teden ob nezmanjšan sedanjih plači.

2. Da se sestavi komisija, v kateri ima biti tudi en član Saveza Metalških Radnika Jugoslavije z odločujočim glasom, katera naj kontrolira škodljive vplive internacionalnega železnega kartela v naši državi.

3. Da se takoj prepove ves uvoz železnih in kovinskih izdelkov, kateri se lahko izvrše doma.

Predstavniki konference, ki zastopajo vse panoge kovinske industrije iz vseh industrijskih centrov v Dravski banovini, so uverjeni, da bo kriza, če merodajne oblasti pristopijo k takojšnji izvedbi gornjih zahtev, v kovinski industriji lokalizirana in tisoči brezposelnih kovinarjev bodo našli novo delo in zaslužek.

Konferenca poziva istočasno tudi ostalo delavstvo, da se strne v organizacijo ter skupno z delavci-kovinarji brani pred kapitalističnim izkoriščanjem že pridobljene pravice in s tem obstanek za golo življenje.

Po prečitani resolucije je dal predsednik zborovanja isto na glasovanje, ter je bila z gromovitim aplavzom sprejeta.

Nato je sledil referat s. Kunčiča k 5. točki dnevnega reda »Socialna zaščita in kriza v kovinski industriji«. Po polurnem referatu je referent prečital resolucijo:

Oblastna konferenca S. M. R. J. za Dravsko banovino, održavana dne 19. i 20. decembra 1931 u Jesenicama, nakon saslušanog referata o socialnom položaju kovinarskih radnika jednoglasno usvaja slijedeću resoluciju:

Za ublaženje teškog socijalnog položaja kovinarskih radnika, u koji su zapali uslijed proizvodnog zastojia traže:

1. da se odmah pristupi donošenju zakona za pomaganje neuposlenih radnika;

2. da se odmah donese zakon za osiguranje radnika u slučaju starosti, nemoći i smrti;

3. da državne vlasti do donošenja zakona za osiguranje radnika u starosti i iznemoglosti iz sredstava redovitog državnog budžeta osnuju fond, iz kojeg će se penzionisati svi oni radnici, koji rade neprekidno 23. godina;

4. da banske i općinske uprave stave u svoje budžete za 1932. godinu potrebne svote za pomaganje neuposlenih radnika;

5. da se uzakoni znanstveno utvrđeni kulturni minimum, koji je nužan za održanje potreba i time, da se spriječi sniženje nadnica, što će imati vidnog utjecaja u rješavanju krize, naročito poljoprivredne.

Svi se zahtjevi imaju uputiti preko centrale S. M. R. J. u Beogradu svim nadležnim vlastima i Radnički komori u Ljubljani i centralnom sekretarijatu Radničkih komora u Beogradu.

Tudi ta resolucija je bila, kakor prva, sprejeta z gromovitim aplavzom.

Sprejete resolucije so bile odposlane Ministrstvu za Socialno politiko. Ujedinjenemu Radničkemu Sindikalnemu Savezu Jugoslavije in Centralnemu sekretarijatu Delavskih zbornic.

Po končanih referatih je podal poročilo s. Jeram Jurij o poteku meznega gibanja pri K. I. D. na Jesenicah. Orisal je težavni položaj zaupniškega zbora, posebno v momentu, ko je K. I. D. odpovedala službo vsemu delavstvu, ki je zaposleno v tovarnah na Savi. Javorniku in Dobravi. Ožigosal je tudi vse intrigante, ki v tako resnem času intrigujejo po Jesenicah, da bi razdrli kompaktnost jeseniških kovinarjev v njihovi obrambi. Prikazal je škodljive posledice kartelov, ki so glavni vzrok današnje krize v težki železni industriji.

Kljub neštetim protestom s strani našega Saveza se še vedno uvažajo razni izdelki v našo državo, kateri bi se lahko izdelovali doma. Vse to je samo manever poslodavcev, ki hočejo izigravati delavce. Na dan 24. decembra, to je dan pred Božičem, poteče odpovedni rok za delavstvo KID in na predvečer Božiča bi imeli delavci dobiti svoje obračune in delavske knjižice. Kaj zato, da je svoječasno KID, ko je bilo vprašanje zaščite brezposelnih na tapetu, izjavljala, da so njeni delavci stalno zaposleni in da vsled tega nimajo potrebe plačevati prispevka za Borzo dela. Že takrat je morala KID imeti namen, da bo enkrat vrgla vse svoje delavstvo na cesto in da bi v tem slučaju ne imeli kake podpore, da jim lažje zlomi vrat in njihovo odporost. Ali jeseniški kovinarji se je zgradil svoj Savez, svoje konzumne zadruge, a v svoji »Svobodi« dobiva duševno hrano in tako pripravljen je mirno čakal današnjega dne in tako mirno bo pričakal tudi 24. decembra, ko bo KID zaprla tovarniška vrata. S strani Saveza so bili opozorjeni vsi merodajni faktorji, tako sta bila s. Vrankar in Toman pri g. banu, pismeno se je obvestilo Centralni sekretarijati Delavskih zbornic, Ministrstvo za Socialno politiko, Ministrstvo trgovine in industrije. Opozorjeni so bili narodni poslanci. Storili smo vse, kar je bilo v naših močeh. Naša naloga je samo še ta, pozvati še ostalo delavstvo, ki do danes še ni v naših vrstah, da takoj pristopi v strokovno organizacijo, v Savez Metalških Radnika Jugoslavije.

Po končanem poročilu so pevci zapeli in godba je zaigrala delavsko himno, nakar je s. predsednik zaključil krasno uspelo zborovanje.

Popoldne ob 14. uri se je nadaljevala konferenca ter so bila podana poročila za poslovno dobo od 1. septembra 1929 do 18. decembra 1931. Naknadno sta bila verificirana še mandata dveh ljubljanskih delegatov, tako da je bilo navzočih 22 delegatov, ki so zastopali 2621 polnopravnih članov. Predsedniško poročilo za Oblastni odbor je podal s. Jeram Jurij, tajniško poročilo s. Vinko Vrankar, blagajniško s. Al. Strašek.

Za kontrolo je poročal s. Stropnik, da sta s. Ažmanom pregledala knjige, računski zaključek in bilanco, našla v redu izkazano vsoto v gotovini, ter predlaga dosedanjemu odboru absolutoriji. Po kratki debati je glasovalo 20 delegatov za absolutorijo, dočim sta se delegata ljubljanske podružnice vzdržala glasovanja.

Pri prihodnji točki »Volitev novega odbora« je komisija, v kateri so bili ss. Toman, Verbič in Preglau, predlagala naslednjo listo:

s. Bešter Alojz, Stropnik Alfonz, Strašek Alojz, Toman Franc, Janežič Emanuel in Vrankar Vinko, za člane Oblastnega odbora.

Za kontrolo: ss. Verbič Adolf, Repar Jože in Ažman Karl. Predložena lista je bila soglasno sprejeta.

Po končanem dnevnem redu je s. predsednik zaključil konferenco ter so se delegati vrnili domov.

Konstituiranje Oblastnega odbora S. M. R. J. za Dravsko banovino.

Oblastni odbor se je na svoji prvi seji konstituiral sledeče:

Predsednik: s. Bešter Alojz, ključavničar; podpredsednik: s. Stropnik Alfonz, graver; tajnik: s. Toman Franc, kovinar; blagajnik: s. Strašek Alojz, ključavničar; člana odbora: s. Janežič Emanuel, klepar, in s. Vrankar Vinko, livar. Predsednik kontrolnega odbora je s. Verbič Adolf, mizar.

Guštanj.

V nedeljo, dne 27. 12. 1931, je imela tukajšnja podružnica S. M. R. J. svoj redni letni občni zbor z običajnim dnevnim redom, med katerim pa je bilo tudi poročilo o splošnem položaju težke železne industrije.

Predsednik s. Juh je otvoril s polurno zamudo občni zbor, kritiziral skrajno zaspansko članstvo, ki se ne zaveda svojih pravic, ter podal izčrпно poročilo predsedstva, v kolikor se je trudilo vcepiti voljo do organizacije delavstvu, prav posebno pa je naglasil, da krivda za rezultat zadnjega meznega gibanja v minulem poslovnem letu ne zadene prav nikogar drugega, kakor člane same in z njimi vse delavstvo, ker le kolikor so dali moči in hrbitišča organizaciji, toliko jim je ona priborila. Sledila so nadaljnja poročila ostalega odbora, katere je članstvo vzelo na znanje ter soglasno dalo odboru razrešnico. Nato je s. Toman v dolgem referatu orisal položaj delavstva v težki železni industriji v naši državi, osobito v Dravski banovini, ter konkretno pokazal na rezultate, ki jih beležijo sodrugi Jeseničani v njihovem meznem boju ob njihovi vzorni disciplini in vztrajnosti. Opozoril nas je dalje tudi na nekatere točke novega obrtnega zakona, ki bodo prišle do popolnega izraza le tedaj, če bo imelo delavstvo močne svoje razredne strokovne organizacije, katere bodo pazile na to, da se bo zakon v resnici tudi izvajal. Pomenili smo se tudi o bodočih volitvah obratnih zaupnikov, pri čemer smo pa sklenili, da se zato skliče posebna seja zaupniškega zbora, na kateri se bo konkretno razpravljalo in sklepalo.

Sledile so na to volitve novega odbora in so bili izvoljeni sledeči sodrugi: Juh Luka, predsednik; Lepko Franc, tajnik, Obretan Franc, blagajnik, Vovče Matevž, odbornik; Struc Ivan, odbornik; Lopan Anton in Čepelnik Andrej, v kontrolo.

Po volitvah je s. Toman zopet povzel besedo, ter apeliral na novo izvoljeni odbor, da si do ramen zaviha rokave in gre na delo za porast in poživljenje organizacije, vse ostalo članstvo pa, da ga pri tem podpira, da bo zanje delavec v tovarni organiziran, ker le tedaj si bomo mogli vsaj prilično odločiti o naših razmerah, da ne bomo še dalje »fehtali«, kajti zadnji slučaj nas mora vendar strezniti vse, da kljub 5 in 4 dnevne mu zaposlenju tedensko, smo morali prositi potom Delavske zbornice za predplačilo, ako smo hoteli svojim strganim in lačnim otrokom kaj kupiti za zimo. Pričakujemo, da bo ravnanje podjetja, sledeč TPD in ostalim podjetjem, že izplačano predplačilo vračunilo kot enkratni izredni nabavni prispevek, ter ga nam ne bo zaračunavalo po odtegljajih mesečno, kakor je bilo to pri izplačilu povedano. Naj se vodstvo zaveda, da je vendar le delavstvo bilo ono, ki je zgaralo to skupaj, nasprotno naj pa delavstvo že vendar enkrat spozna, da je le v enotni močni strokovni organizaciji njega spas in rešitev.

Štore.

Po pavzah in brezposelnih dopustih še vedno ni izgleda, da bi začeli polno obratovati in je Savez v tem pogledu že dvakrat interveniral pri ministrstvih v Beogradu, vendar še ni opaziti, da bi se situacija kaj zboljšala. Obljube, ki so jih ministrstva dala, še niso rodile nikakih rezultatov. Mi še vedno praznujemo, oni, ki so člani Saveza dobe brezposelne podpore, dočim so ostali prepuščeni božji previdnosti. Kako dolgo še, se vprašujemo?

Tezno.

Kriza! Kriza! Ta beseda je postala že popolnoma nekaj vsakdanjega. Ako zahteva žena od moža denar za gospodinjstvo, ji ta odgovori: »kriza« je. Ali ako otroci prosijo mamo kruha in ga ta nima, jim tudi odgovori: »potrpite, kriza je«. Tako gre kriza od ust do ust in postaja nekaj vsakdanjega. Nedavno smo čuli, da je Ministrstvo za socialno politiko razpisalo dobavo 600 štrcaljk za vinograde in 1200 štrcaljk za sadno drevje. Ker je naše podjetje specializirano za izdelavo tega, smo z gotovostjo računali, da bomo ta naročila dobili, ter bi bilo ca. 120 delavcev preskrbljenih z delom skoro pet mesecev. Ali zoznali smo, da je to naročilo dobila beograjska tvrdka A. Trajković, ki zaposluje v cellem 12 delavcev, od katerih nikdo pojma nima o izdelovanju štrcaljk.

RUDARJI.

Ob zaključku leta.

Rudarji! Ena izmed poti trpljenja skozi življenje je za nami. Da, samo eno leto s 365 dnevi. Kakšna malenkost v časovnem vsemirju. Ali kako zelo dolgo dolgo za tistega, ki z dneva v dan gara in dela, pa mu trud njegovega dela ne prinese toliko, kolikor njegov človeški organizem zahteva. Resnična in zalostna je ta ugotovitev.

Da, vsakokrat ob novem letu si ljudje podajajo roke, želeči si vse najboljša. Tradicija. Tudi pri nas rudarjih je ta običaj. Ali izgleda, posebno v današnjih težkih časih, da ni enega med trpečimi množicami delovnega razreda, ki ne bi z bridkostjo v srcu ta običaj izvrševal. Zakaj kruti realizem vsakdanjega življenja gre preko vseh lepih običajev in nad v boljšo bodočnost.

Tako moremo tudi mi rudarji s polnim pravom reči o pretečenem letu 1931. Bilo je to leto za nas rudarje eno izmed najtežjih. Zakaj zlo vse teže nepravlega kapitalističnega gospodarskega sistema je vsekavalo težke rane v naše že itak težko življenje. Praznovanje šiltov, odpust naših sotrpinov, znižanje mezd, vedno hušji priganjaški sistem, vedni napadi na naše socialne pridobitve; to so štiri glavne postavke, ki tvorijo bilanco naše bede ob zaključku leta 1931.

Ali kakor ni osata, med katerim ne bi bilo ene plemenite bilke, tako imamo tudi mi rudarji v sredi razburkanih valov življenja pretečenega leta zaznamovati eno samo, še sicer skromno, a vendar svetlo točko. To je dvig naše solidarnosti, naše razredne zavesti. In ta točka, izražena v podvigu naše razredne strokovne organizacije Zveze rudarjev Jugoslavije, je bila edina, katere nam je svetila skozi dolgo temno noč leta 1931. Pa najsi so še valovi kapitalistične reakcije in valovi sovražnikov razredne misli tako butali v to našo luč, našo zavest, je niso mogli premagati, temveč ona se je kljub vsemu še odločno pojačala. To je drugi del naše bilance, ki je razveselil in ki nam daje nov pogum, da gremo po začrtani poti kljub vsemu napreji.

To je naš občutek ob prehodu v novo leto. Ne delamo si iluzij, da bo bodoče leto kaj boljše za nas. O ne!

S to zavestjo in prepričanjem stopamo mi rudarji v novo leto. V novo trpljenje, v nove življenske nevarnosti pri vsakdanjem delu, v boj s podzemskimi elementarnimi silami, a tudi s prepričanjem v srcu, da čeprav še danes mezdni sužnji kapitalizma, hočemo v boj za osvobodjenje, v boj za naše socialno pravo, v boj za enakopravnost vseh trpečih. Zakaj mi smo danes živi stroji, in življenje hočemo za naše delo.

Zato dragi rudarji naše ožje domovine, prisezimo ob prestopu praga v novo leto, ob pogledu naših dragih družin, ob pokanju stropa na odkopu, v jaskih in vseh delih pod in nad zemljo bratstvo in ljubezen in organizirajmo se vsi v Zvezi rudarjev Jugoslavije.

Naj živi razredna Zveza rudarjev Jugoslavije.

Trbovlje.

Življenje rud. delavstva T. P. D.

Leto 1931 smo zaključili — prišlo je novo 1932. Ne moremo, da stopimo v novo,

Sodrugi! Izvedite volitve delavskih zaupnikov z vso resnostjo in pripravljenostjo. Izvoljeni morajo biti sami zavedni sodrugi, ki se zavdajo, kaj pomeni mogočni in organizirani MI.

Volitve morajo biti v januarju končane.

Na delo, ker resni so dnevi!

ne da bi spregovorili o našem delu, življenju in trpljenju v minulem letu, ki je bilo polno trnjeve poti. — Leto 1931 je bilo leto gorja za vso delovno ljudstvo, posebno za rudarje leto redukcij mezd, leto redukcij delavstva, leto stalnega praznovanja šiltov (praznovali so rudarji 89 del. dni), šikaniranja, preganjanja itd. itd. Vse navedeno je povzročalo glad, bedo, strašno pomanjkanje in obup rud. proletariata; z eno besedo propast rudarskega delavstva v revirjih T. P. D. Dolina črnega diamanta je postala dolina gladujočih, raztrganih, izčrpanih, od gladu umirajočih proletarcev ter njih nedolžnih otrok in staršev, postala je dolina strašne bodočnosti, morilke tuberkuloze.

Rudarji si v minulem letu niso nič pridobili, nič izboljšali svojega delovnega, gospodarskega in socialnega položaja; ravno nasprotno, izgubili smo pa veliko pri mezdah, zaslužku, v socialnem pogledu itd. Pridobili so samo kapitalisti T. P. D., in to na račun nezavednega, neorganiziranega (in organiziranega v meščanskih organizacijah) ter zaspanega delavstva... T. P. D. je imela vesele račune ob koncu leta, ko je videla svoj ogromen dobiček, a delavstvo — rudarji — so imeli pa po svojem trudnem, mučnem, nevarnem, zdravju škodljivem in do skrajnosti izčrpanem delu svoj žalosten računski zaključek. Ob zaključku leta 1931 je njih prebitek samo dolgovi, pomanjkanje na vseh koncih in krajih, obup, lačni želodci, ustavitve kredita (življenskih potrebščin), polomljeni udi, bolezen, obleka in obutev izrabljena, nobenega nadomestila, pohištvo, kuh. oprema, vse gre h koncu, rubež na rubež; tako iz strahu in obupa zaključujejo rudarji preteklo leto ter v strašni bedi in pomanjkanju stopajo v novo 1932. leto.

Vzemimo primer: rudar kopač-profesionist oziroma I. kateg., to je z najvišjo plačo, je v preteklem letu imel storjenih 222 šiltov (praznovan pa je 89 šiltov) ter zaslužil letno Din 8678.—. Odtegnilo se mu je za bol. proviz. blag., Del. zbor., davek, luč in dr. Din 1393.33, torej znaša njegova čista plača Din 6285.—, ima pa za preživljati 8—10 ali več člansko družino. Tukaj sedaj dobimo jasno sliko, kako je življenje tega rudarja, koliko pride na dan za prehrano na druž. člana? Še niti dva dinarja. Kje je obleka, obutev, pohištvo, perilo in razne druge nujne potrebščine? Ta družinski oče ne živi s svojo družino več kot človek, ampak živi slabše kot pes. In takih družin je na stotine v rud. revirjih. Če bi pa vzeli III. kategorijo delavca in družinskega očeta, dobimo pa še bolj uporno sliko. Tako je življenje naših rudarjev-trpino, zatorej je skrajni čas, da se rudarji prebude iz svojega spanja, se združijo v razredno borbeno organizacijo ter stopijo v neizprosno borbo proti svojim izkoriščevalcem kapitalistom in vsem sorodnim izžemalcem ter krvosom delovnega ljudstva za boljšo bodočnost človeka dostojnega življenja. Dovolj je gladu, dovolj bede in pomanjkanja!

Uprava drž. rudnikov napoveduje revizijo kolektivne pogodbe.

To, kar smo do pred kratkim še mislili, da je nemogoče, se namerava sedaj izvesti. Generalna direkcija drž. rudarskih podjetij v Sarajevu je z dne 28. dec. 1931 obvestila vsa ravnanstva in delavske zastopnike svojih rudnikov, da se vrši v podeljek, dne 11. jan. t. l., v Sarajevu razprava o reviziji sedaj veljavnega »Radnega ugovora« z namenom, da se istega prilagodi gospodarskim razmeram državnih rudnikov.

Kaj se to pravi? To se pravi, da hoče uprava znižati sedaj veljavne mezde, ki znašajo za kopača Din 36, za učnega kopača Din 33, za vozača Din 30 in za zunanje delavce pa Din 24—30. Res je, da dobe ti rudarji še nekaj doklade v obliki znižanih cen na živilih. Vendar to vse skupaj ne zviša povprečne dnevne mezde za 2 Din.

Splošno je znano, da so mezdni pogoji rudarjev drž. rudnikov eni izmed najslabših v državi. In zbog tega položaja se vedno težje brani plače rudarjev pri privatnih rudnikih, ker se njih lastniki vedno izgovarjajo na nizke mezde, ki jih daje država sama svojim rudarjem.

Zato ne smatramo za častno za upravo drž. rudnikov, če sama prednjači privatnim podjetnikom v pogledu socialne reakcije, napram svojim lastnim državljanom. Zato ne sme in se ne bo mogel najti niti eden delavski zastopnik, ki bi v sedanjem položaju rudarjev mogel pristati na znižanje obstoječih mezd.

Senovo pri Rajhenburgu.

V nedeljo, dne 3. jan., se je vršil pri nas dobro obiskan strokovni shod, ki ga je sklicala podružnica ZRJ na Senovem. Na shodu je poročal s. Arh o delovanju in pomenu strokovne organizacije ZRJ, katero upravljajo rudarji sami s svojimi prispevki

Obračunavajte delavske žepne koledarje!

in svojimi močmi. Obrazložil je tudi pomen narodne strokovne organizacije.

Pošten delavec se sramuje klečeplastva in protekcije in ve, kam spada. Pobožne želje gospoda stvarnika narodne strokovne organizacije se brezdvomno ne bodo uresničile, ker dalje ko skupaj živimo, tem bolj se poznamo. Priporočali bi tem »socialno čutečim« gospodom okoli narodne strokovne organizacije, da se brigajo vsak za svoj poklic in da dajo delavstvu v službi, kar mu po zakonu pripada, za vse drugo se bomo pa sami tudi v naprej brigali brez vas.

Na tem mestu bi opozorili onega paznika na Reštajnu, ki se dere in preklinja nad delavstvom kakor arnavt na paši, da že enkrat opusti to maniro ter da postopa z delavcem kot človek, sicer mu bomo zaigrali eno tako, da mu njegovih devet korov angelov ne bo prav nič pomagalo.

Reštajnski rudarji.

SPLOŠNA DELAVSKA ZVEZA.

Zedinjene tvornice stekla ustavile v vseh tovarnah obratovanje in odpovedale kolektivno pogodbo. Prizadetih 2000 steklarskih delavcev in še več njihovih družinskih članov.

Vse steklarske tovarne v državi stoje. V Sv. Križu pri Rog. Slatini in v Paračinu stoji delo že od 19. septembra. Sedaj pa je ustavljeno še v Hrastniku in Straži. Na pobudo Splošne delavske zveze Jug. je sklicalo centralno tajništvo Del. zbornic za 14. januarja v Beogradu enako, na kateri naj bi se vzroki za tako zaostrelost krize v steklarski industriji preiskali in našlo tudi izhoda za nje omiljenje in olajšanje bede prizadetim družinam brezposelnih steklarjev.

Splošna delavska zveza Jug. in Del. zbornica sta v zadevi posredovali, vendar brezuspešno, za nameček pa odpove podjetje še kolektivno pogodbo celokupnemu delavstvu. Mi se bomo za danes vzdržali in ne bomo šli v stvar in preiskavali, če je podjetje izrabilo vsa sredstva v boju proti krizi, preden je šlo ustavit obrat. Ne moremo pa zamočati tega, da ni nikjer nikaškega razloga za odpoved kolektivne pogodbe. Podjetje hoče ponovno znižati plače! Ali ni to morda le manevriranje? Gospodje podjetniki so dejali: če pristane delavstvo na znižanje plač za 25%, pa bomo obratovali v vseh tovarnah s polno paro. Jasno je, da delavstvo na ponovno znižanje plač ne more pristati, ker so v zadnjem letu itak bile plače steklarjev reducirane za nad 20%. Mi pa ne vemo, če je in za koliko je podjetje znižalo prodajne cene svojih izdelkov. Naj podjetje to pokaže, kje in za koliko je znižalo svoje cene. Delavstvo je že dosedaj dalo nad 20%. Če nas pa mislite izstradati sedaj...?

Delavstvo je itak do skrajnosti obubožano, ker je v zadnjem polletju delalo polovico manj kakor v normalnem času. V Sv. Križu so že 4 mesece brez dela. Borza del., organizacija in Del. zbornica so za podpiranje brezposelnih napravili, kar je bilo v njih moči, le podjetje, ki je najbolj opravičeno podpirati svoje delavce, je do sedaj ostalo samo pri obljubah.

Celje, kemični delavci.

Naša strokovna organizacija je v zadnjem tednu sklicala sestanek vsega v kemični tovarni zaposlenega delavstva, da si za leto 1932 izvoli svoje obratne zaupnike. Na zborovanju, ki se ga je delavstvo v lepem številu udeležilo, je poročal predsednik sodr. Oset, ki je v lepem referatu orisal važnost in naloge strokovne organizacije in pomen obratnih zaupnikov ter njih dolžnosti. Ker je bil z vodstvom podjetja dosežen sporazum za skrajšani volilni postopek, se je volitev izvršila brez vsakih zaprek in so bili soglasno izvoljeni sodrug: Ferjanc Nikolaj, predsednik; Ambrož Ivan in Faktor Anton. Izvoljeni so bili tudi 3 namestniki.

Po izvršenih volitvah se je razpravljalo še o raznih organizacijskih zadevah, nakar se je lepo uspelo zborovanje zaključilo.

Ribnica na Pohorju.

Intervencija, ki se je vršila 22. decembra 1931 pri zastopniku podjetja Anton Res in drug v Ribnici na Poh., je bila deloma z uspehom zaključena. Redukcija plač se ne bo izvršila v takem obsegu kakor je bila od strani podjetja prvotno predvidena. Posredovanja so se udeležili: Jakomin, tajnik S. D. Z. J., Čeh za Del. zbornico, Pečovnik Ivan, Pec Aleksander in Pungartnik Anton za podružnico S. D. Z. J. v Ribnici na Poh., podjetje je zastopal gosp. Zapečnik.

Hrastnik. — Steklarji.

Kakor je javnosti že znano, je v naši industriji zavladala strahovita kriza, katere zavzema čim dalje večji obseg. Steklarna v Rogški Slatini že 3 mesece ne obratuje, ravno tako stoji steklarna v Paračinu že 2 meseca. Dne 10. t. m. je pa tovarna v Hrastniku odpovedala službo celokupnemu delavstvu na 14 dni, tako, da se namerava obrat 24. t. m. popolnoma ustaviti. Podjetje motivira to s tem, češ, da nima naročil, na drugi strani se pa vidi, da bi radi izkoristili krizo v to, da bi delavske plače znižali in bi si gospoda svoje dobičke še povečala. Čudno se nam zdi eno: V Hrastniku je tovarna odpovedala 10. t. m. vsemu delavstvu, prav tako je storila KID na Jesenicah. Iz tega se jasno vidi, da gospodje podjetniki mislijo, da je sedaj pri-

šel čas, da lahko delavstvo izkoristijo kolikor največ mogoče in skušajo plače znižati, češ, javnost stoji pod vplivom gospodarske krize in so temu krive delavske mezde. Ali gospodje se motijo, če mislijo, da bodo na ta način rešili današnjo krizo. Ako delavec ne bo zaslužil, tudi ne bo mogel konzimirati in s tem se bo le še povečala kriza. Na drugi strani smo pa mnenja, da bi se oblasti malo bolj interesirale za bilanco teh tovarn in bi s tem prišle do zaključka, da ni nobenega povoda, da se skuša vse zlo zvaliti na delavstvo. Prosimo odgovorne činitele, da temu posejajo večjo pažnjo, da se ne izpostavi največji bedi in pomanjkanju industrijskega delavstva v največji zimi, ko si ne more nikakor pomagati.

Naša strokovna organizacija je za 13. december 1931 sklicala shod v gostilni Domitrovič, na katerem je poročal s. Uratnik. Gostilna je bila nabito polna, tako, da nisi mogel pri vratih več priti notri in je veliko delavstva moralo oditi. Sodr. Uratnik je v svojem govoru očrtal splošni položaj industrijskega delavstva v današnji krizi in prišel tudi na obstavitve obratov na Jesenicah, kakor tudi v Hrastniku.

Predlagal je resolucijo, ki se glasi:

Na shodu steklarjev v Hrastniku dne 13. t. m. zbrani steklarski delavci ugotavljajo:

1. Da je steklarna nepričakovano in nenadoma odpovedala službo vsemu delavstvu, češ, da nima naročil. S tem je postalo v Hrastniku okrog 500 delavcev sredi zime brez kruha.

2. Da skuša podjetje to krizo izrabiti v ta namen, da bi znižalo neopravičeno delavske mezde.

Z ozirom na to je potrebno:

1. Da se osigura delavstvu v času brezposelnosti vsaj prehrana. Ker so sredstva delavskih socialno-zaščitnih ustanov v ta namen popolnoma nezadostna in zavzema brezposelnost vedno širše oblike, je treba razširiti državno akcijo za prehrano prebivalstva v pasivnih krajih tudi na brezposelno industrijsko delavstvo. Krite za to se mora dobiti od podjetij, ki se obratujejo, ne v zadnji vrsti pa iz rezerv podjetij, v katerih je delalo sedaj reducirano delavstvo.

Delavstvo združenih steklarjev je delalo v podjetju dolgo vrsto let za male in neznatne mezde in pripomoglo, da je moglo podjetje investirati kapital odpisati. Zato zahteva upravičeno, da mu nudi tudi tovarna v času krize vsaj najpotrebnejše za življenje.

2. Za končno ureditev delavskih mezd sedaj sploh ni časa, ker se nadaljnji razvoj industrije še ne da predvideti.

Zlasti je krivično, da se skušajo znižati delavske mezde, medtem ko se izdelki tovarne in življenske potrebščine niso v isti meri znižale.

Delavstvo se mora upreti razen tega najodločnejše poskusom, da bi se prevalele vse posledice gospodarske krize nanj, medtem se skušajo obresti v podjetja vložene kapitala še povečati, podjetniški dobički pa očuvati neokrnjeni.

Resolucija je bila sprejeta soglasno, nakar so še razni sodrugi obsojali početja podjetja in apelirali na vse še neorganizirane, da uvidijo, da je že zadnji čas, da stopijo v organizacijo. Nato sta še s. Verden od rudarjev in s. Oberčkal od kemičnih delavcev pozvala vse navzoče na skupno sodelovanje. Sodrugi steklarji, zavedaje se resnosti položaja in opozorite še vse nezavedne na to, da se nam bo v skupnosti lažje braniti pred namerami podjetnikov.

Naj živi proletarska zavest, naj živi naša skupna organizacija, naš MI!

ŽIVILCI.

Peki Celje.

Kakor vsako leto, se je tudi letos vršila skromna božičnica pekovskih pomočnikov za svoje brezposelne sodruge ter se je ob tej priliki tudi nabiralo prostovoljne prispevke. Z razumevanjem so se odzvali v lepem številu vsi, ki razumejo bedo in težki položaj brezposelnih ter s tem pripomogli, da se je brezposelnim nudila vsaj po danih močeh skromna podpora, katere je vsaj za te praznike nudila brezposelnim možnost, da so se najedli do sitega navzlic temu, da so slednji po svoji obrti ravno tisti, ki hranijo vse ostalo prebivalstvo, a vsled težkih razmer sedaj sami stradajo.

Z ozirom na sedanji splošni težki položaj in veliko brezposelnost, redukcije in zniževanje plač, je ta dobrodelna akcija tem večjega pomena ter se podružnica vsem darovalcem najlepše zahvaljuje za izkazano pomoč, obenem pa nam vsem stopa pred oči, kakšnega lepega pomena je v tem oziru organizacija, ki ob vsaki priliki skuša olajšati svojim članom, ki so v potrebi, njihov položaj.

Odbor podružnice pekov. pom. v Celju.

Peki Ljubljana.

Letošnje leto je izjemoma prevzel akcijo za božičnico novoustanovljeni Pomočniški zbor v Ljubljani. Z neumornim prizadevanjem nabiralec, kakor tudi posameznih članov, ki so pobirali povsod prispevke, se je letos obdarovalo 21 pekov. pomočnikov, ki so prihajali v poštev po potrebi in seveda tudi po upravičenosti. Razdeljeni denar in kruh (darovala Depa pekarna) seveda še izdaleka ni zadoščal za vse, ki so bili potrebni, vendar se je po možnosti razdelilo, kakor je bilo pač mogoče. Čast sodrugom, ki so se v zadovoljivem številu odzvali pozivu. Pripomniti pa moramo, da so nekateri gg. mojstri postopali proti nabiralcem z naravnost žalostnimi argumenti, ki pričajo, da je pri njih jako malo socialnega čuta za brezposelne pekovske pomočnike, ki so po drugi strani izkoriščani do skrajnosti, a ves dobiček ima od njih le mojster. Z nekaterimi izjemami, ki pa potrjujejo pravilo, da baš od tistih ne dobiš

nič, ki kaj imajo, imamo tudi mi mnenje, da je navzlic 20. stoletju mišljenje pekovskih mojstrov še vedno enako mišljenju, ki je vladalo za časa Marije Terezije.

Vsem pa, ki so se izkazali, da imajo vsaj nekoliko socialnega čuta, pa gre zahvala vseh, ki so bili obdarovani.

Opomba uredništva: Pri delitvi teh podpor je urednik »Delavca« z boleštvu v srcu gledal, kako so prihajali k tajništvu živilskih delavcev po podporo pekovski pomočniki, ki jih cela leta ni bilo videti v delavskih vrstah. Niso našli vrat v organizacijo. Sedaj, ko so organizirani pekovski pomočniki zbrali nekaj podpor, so pa našli vrata, za katerimi se dajejo podpore. In bolno se je storilo uredniku v duši: Kaj vi, bičani in preganjani, lačni in brez dobrin življenja, kaj vi niste nikdar prej čutili, da je prava pomoč v močnem »MI«, v tesni strokovni organizaciji? Ali ste tako hlapčevsko in suženjsko okovani v svojih močganih, da ne znate ločiti, kdo je vam enak in vaš? Ali bo ta vaš korak po denar skozi delavska vrata postal tudi korak v vaše delavske vrste? Čakam in pričakujem. — Urednik.

LESNI DELAVCI.

Lesni delavci, Ljubljana.

Bliskovito se je raznesla vest po vseh ljubljanskih mizarskih delavnicah, da je nagloma preminul 17. dec. sodrug Jaka Golar, ustanovni član podružnice ljubljanskih mizarjev, častni član Konzumnega društva za Slovenijo ter častni meščan ljubljanski. Sodrug Golar je bil moč stare generacije, ki je živel z duhom časa. Dolga leta je bil blagajnik organizacije, celih 36 let je bil nje član ter se točno zavedal, kaj pomeni organizacija. Ker je mnogo sodeloval v delavskem gibanju, pomagal z dobrimi nasveti, je tudi pretrpel mnogo šikan. V vseh bojih za delavske pravice se je aktivno udeleževal ter bil vedno prvi v vrstah. Ko je bila stavka lesnih delavcev v Ljubljani in je pretila nevarnost za nezaposlene mizarje, je bil tudi prvi za združeno idejo, ki je takrat tudi zmagala. Opušteni mizarji so takrat ustanovili s pomočjo organizacije združeno delavnico, ki se je v tej dobi tako razmahnila, da je sedaj postala veliki in moderni strojni obrat ter ena najsolidnejših tovarn mizarskih izdelkov.

Sodr. Golar je bil zaposlen 40 let v mizarskem podjetju »Mathian« v Ljubljani. Za vestno 40 letno službovanje ga je tvrdka odpustila ter nadomestila z novo delovno silo, in to brez vsake odškodnine ali kake nagrade. Tu se pokaže socialni čut podjetnika. Sodrugi, to nam naj bo pred očmi, ker tudi nas čaka ista usoda.

Strokovna organizacija ga je podpirala do zadnjega, ker druge pomoči ni imel. Da je bil sodr. Golar priljubljen, je pričal veličasten pogreb. Delavska godba »Zarja« mu je igrala žalostinke, ljubljanski mizarji pa so se pogreba udeležili z društvenim praporom in vencem na čelu. Ob odprtem grobu se je od pokojnika poslovil društveni predsednik s. Bricej. Nemo je zrlo več stotero oči za pokojnikom in ko je s. Bricej izpregovoril, da je bil s. Golar kum prapora, ki je bil razvit ob 30letnici delovanja podružnice in da je s. Golar kljub vsem naporom ostal zvest član barvi prapora, se je sklonil prapor nad njegovimi zemskimi ostanki v poklon.

Tako izginjajo pionirji, kateri so toliko let sodelovali v organizaciji. S. Golar naj bo za vzgled vsem sodrugom kot mož železne volje. Bil je star 72 let. Ljubljanski mizarji ga ohranimo v vednem spominu. Slava s. Golarju. Njegovi zvesti sodružici soprogi pa naše sožalje.

Shod.

Podružnica ljubljanskih mizarjev je imela svoj redni mesečni shod dne 20. dec. 1931 v hotelu »Lloyd«, na katerem je bil predmet razprave novi obrtni zakon, o katerem je poročal s. Uratnik zelo obširno. Delavstvo je pazljivo sledilo njegovim izjavam. Poročal je tudi o pomenu delavskih zaupnikov ter priporočal, da naj se povsod izvolijo, kjer je le dana možnost. Poročal je tudi o brezposelnosti ter pomožni akciji za zatiranje brezposelnosti. Načel je tudi vprašanje glede Borze dela in da je potrebna reorganizacija te važne panoge. Nato se je razvila debata ter je bilo stavljenih več vprašanj, na katere je s. Bricej odgovarjal ter dal potrebna pojasnila. Apeliral je še na člane, da se naj točno javljajo v društveni pisarni, da se vselej lahko ukrene vse potrebno.

S pozivom na delo za organizacijo je sodrug predsednik zaključil zborovanje.

OBLAČILNI DELAVCI.

Pozor!

Vse dopise za Osrednje društvo oblačilnih delavcev in sor. strok za Slovenijo v Ljubljani je nasloviti le na naslov: Prezeli Anton, Velika čolnarska ul. 10, Ljubljana.

Vabilo

na predpustno zabavo oblačilnih delavcev, katere se vrši v soboto, dne 23. t. m., ob 20. uri zvečer v veliki dvorani na Taboru. Vstopnina Din 10.—. Igra delavska godba »Zarja«. Čisti dobiček je namenjen brezposelnim članom. — Odbor.

Kriza in odpoved plesnih prireditev. Križa je! S to motivacijo odpovedujejo razni prireditelji svoje elitne plesne. Mi krojači in šivilje teh odpovedi nismo nič kaj veseli. Običajno se je sezija za plesne moške obleke, kakor tudi za damske plesne toalete raztegnila čez cel januar in krojači ter šivilje so bili precej zaposleni. Letos pa vsled odpovedi odpade vse to delo in oblačilni delavci in trgovci bomo krizo še bolj občutili, kot do sedaj. Mnenja smo, da tisti, ka-

VIII. DELAVSKI PROSVETNI VEČER priredita »Svoboda« in »Zarja« v sredo, 13. t. m., ob 8. uri zvečer v dvorani Delavske zbornice.

Na sporedu je:

Delavska godba »Zarja« zaigra overturo in venček slov. narodnih pesmi. Raubar Darin zaigra solo na klarinet, Viktor Čampa pa solo na flavto. Tenorist Vinko Slanovec, baritonist Ciril Oblak in sopranistka Anica K. zapojejo solospesve. Nastopi tudi vokalni kvintet Ljubljane. Vmes nastopi šišenska »Svoboda« z govornilnim zborom Oton Župančičevih »Kovačev« in »Žebliarska«. — Nato se vrši predavanje s skioptičnimi slikami »Nova industrijska revolucija«. Vstop prost.

teri posejajo elitne prireditve, ne občutijo krize ali vsaj ne v toliki meri, da bi se mogle vsled njih prireditve odpovedati. Ravno ti petični krogi so pobrali največ denarja iz hranilnic in ga zadržujejo doma, ter delajo krizo in bi bilo prav na mestu, da ga izdajajo naprej v kroženje, ter s tem dajejo zaslužiti delavstvu, obrtnikom in trgovcem. Sicer se pa pri nas v nadomestilo za odpovedane prireditve v boljših krogih prirejuje takozvani hausball, kjer pa se izhaja brez predpisanih plesnih oblek in taks. Tu se raja celo noč brez policijskega dovoljenja in brez plesne takse. Ti krogi najdejo vedno izhod iz krize.

Razno.

CENIK HRANE je izdatno znižala javna kuhinja v Delavski zbornici v Ljubljani na Miklošičevi cesti; kosilo na večerja sta za 1 Din 10 p ceneje, nego doslej. Delavstvu se tudi priporoča kuhalne zaboje, ki jih ima to podjetje. Skupine delavcev dobivajo v teh zabojih v tovarno vsaki dan kosilo, popolnoma gorko vključ visokemu mrazu. Čujemo, da so zadovoljni, ker dobivajo na kraju dela gorko, okusno, zadostno in ceno kosilo.

Zveza francoskih strokovnih organizacij o krizi.

226% čistega dobička od leta 1922!

(IGB.) Upravni svet zveze francoskih strokovnih organizacij se je te dni bavil s poostrenjem gospodarske krize v Franciji in uradno ugotovil, da se nahaja sedaj v Franciji 500.000 nezaposlenih delavcev in več kot 1.500.000 le deloma zaposlenih. Seja sveta se je vprašala: Je-li to kriza nadprodukcije? Ne! Je-li to kriza premajhnega konzuma? Da! S tega stališča gre nje politika proti zniževanju plač. Borba proti zniževanju plač je zlasti v Franciji upravičena, ker je v Franciji nastopila mnogo pozneje kakor v drugih deželah ter je imela mnogo let najboljšo konjunkturo, ki je delavstvu le prav malo koristila: Delavcem doba najboljšo konjunkturo, v kateri so francoski industrijalci dosegali velike dobičke, ni koristila.

Nedavno izvedene poizvedbe v 230 reprezentativnih industrijskih podjetjih so dokazale, da znaša vsota vseh čistih dobičkov na družabni kapital leta 1922 v zadnjih 8 letih 226%. Če vzamemo za podlago deležni kapital iz leta 1922, znaša še vedno čisti dobiček teh industrij 136%. Upoštevati je tudi, da so bile delavske plače v Franciji vedno nizke, dasi je produkcija v zadnjih letih močno naraščala.

V manifestu na delavstvo so končno podarjene naslednje zahteve: Mednarodno sodelovanje! Produkcija po načrtu in istotako razdelitev blaga! Skrajšanje delovnega časa na štiridesurni teden! Razorožitev, da se okrepi mednarodno zaupanje narodov, varnost miru!

Srečno Novo leto želi svojim odjemalcem

Delniška družba pivovarne

„UNION“ LJUBLJANA.

Pivovarna in sladarna, tovarna za špirit in kvas v Ljubljani L., poštni predal 45. Podružnica: pivovarna (prej T. Götz) v Mariboru. Priporoča svoje izborne izdelke, in sicer:

SVETLO IN ČRNO PIVO v sodih in steklenicah

ČISTI RAFINIRANI ŠPIRIT PEKOVSKI KVAS

Telefon: Ljubljana 2310 in 2311, Maribor 2023. — Brzjaviti: Union, Ljubljana — Union, Maribor.

Srečno Novo leto žele vsem svojim cenjenim odjemalcem:

NOVAK JOSIP krojaštvo Breg 2 Ljubljana	LEGAT ANTON delikatesa Miklošičeva cesta Ljubljana	REPANŠEK MIHA in M. gostilna »Vitez« Ljubljana
ŠTRUKELJ LUDVIK črkoslikar Celovška 1 Ljubljana	SITAR PETER mesar Šolski drevored Ljubljana	JOSIP OLUP trgovina »Pod Trančo« Stari trg Ljubljana
BRATA MOSKOVIČ veletrgovina usnja Jurčičev trg Ljubljana	GRAD MARTIN trgovsko vrtnarstvo Tržaška cesta Ljubljana	SEDEJ VIKTOR vinotoč Dunajska cesta 34 Ljubljana
LOGAR ANTON mesar Sv. Petra cesta Ljubljana	PETRIČ I. restavracija Bavanski dvor, Miklošičeva cesta, Ljubljana	SINGER ŠIVALNI STROJI Ljubljana
KAJNE IVAN krojaštvo Poljanska cesta 79 Ljubljana	RADOVAN RUDOLF zaloga tapetniških izdelkov Mestni trg 13 Ljubljana	SLAMIČ MILKO mesar Jegličeva ulica 10 Ljubljana
MUSAR JOSIP mesarija Sv. Petra cesta Ljubljana	LEKARNA TRNKOCZY Mestni trg Ljubljana	KROŠELJ IVAN trgovina Šmartinska 15 Ljubljana
JENKO A. akumulatorska delavnica Čopova ulica Ljubljana	MAČEK gostilna Cankarjevo nabr. in Krojaška ul. Ljubljana	KOLE MALČI vinotoč Karlovska 11 Ljubljana
ŠIFRER ALBIN puškar Gospodsvetska c. 12 Ljubljana	SAJOVIC J. splošno mizarstvo Škofja ulica 13 Ljubljana	REZAR FRANC mesar Dolenjska c. 64 Ljubljana
POGAČNIK LEON in FANI Kolodvorska ul. 29 Ljubljana	ROZMAN FRANC gostilna Sv. Petra c. 85 Ljubljana	REMIC FRANC mesar Šolski drevored Ljubljana
ROJINA JOSIP modna trgovina Aleksandrova cesta Ljubljana	ROZMAN JOŠKO izdelovanje kranjskih klobas Sv. Petra c. 85 Ljubljana	PRETNAR I. pekarna Tržaška cesta Ljubljana
LESKOVIC & MEDEN trgovina Jurčičev trg Ljubljana	NOVLJAN FRANC in MARIJA mesarija Poljanska c. 79 Ljubljana	GREGORC ANTON mesar Šolski drevored Ljubljana
MATEK & MIKEŠ vezenje in entlanje Dalmatinova ulica Ljubljana	LEGAT IVAN trgovina pisalnih strojev Prešernova ul. 44 Ljubljana	GÄRTNER VIKTOR slaščičarna Cerkvena ulica Ljubljana
CVETLIČARNA KORSIKA Miklošičeva cesta Ljubljana	RADOVAN FRANC gostilna Dunajska c. 9 Ljubljana	PETRIČ JAN in ANA mesar Šolski drevored Ljubljana
AVBELJ F. J. mesarija Stari trg Ljubljana	SEVER & COMP. semenje Ljubljana	LJUDSKA TISKARNA, MARIBOR Sodna ulica 20 Slomškov trg 6